



ΦΩΤΙΟΣ
Ο ΝΕΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ο ΝΕΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΦΩΤΙΟΣ

Η ΑΓΙΑ πόλις τῆς Ἱερουσαλήμ δύναται νὰ καυχᾶται, ἀλλὰ καὶ νὰ ζηλοτυπῇ ὅτι τὸ προσφιλέστερον καὶ πολυτιμότερον τῶν τέκνων αὐτῆς ἀντὶ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ ἐκλήθη ὁμοψήφως νὰ ἀνέλθῃ τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸν θρόνον τῶν Ἀθανασίων καὶ Κυρίλλων. Διότι, ἂν τῇ ἀληθείᾳ ὑπάρχῃ κληρικός, ὅστις ἐμόχθησε καὶ ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, τοιοῦτος ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἶνε ὁ Φώτιος. Εἰκοσιδιετῆς μόλις νεανίας ἦτο ἐπὶ Ἱεροσέου, ὅτε ἀναλαβὼν τὴν ἀρχιεραγματείαν τῶν Πατριαρχείων κατέστη μετ' ὀλίγον ἡ ψυχὴ καὶ ἡ τὰ πάντα κινουσα δύναμις ἐν τῇ Ἀγίᾳ πόλει, χωρὶς νὰ ἀμβλύνωσι τὸν ζῆλον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀτεγκτον καὶ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος του οἱ διωγμοὶ καὶ ἐξορίαι, αἱ ἐπισειόμεναι ἀπειλαὶ καὶ τὰ προβαλλόμενα δελεάσματα. Αὐτὸς, ἀψηφῶν ἐκεῖνα καὶ περιφρονῶν ταῦτα, ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν ἐκείνην, ἣτις, ὡς ἔλεγεν, ἄγει μὲν πολλάκις εἰς τὴν ἀγχόνην ἀλλ' οὐδέποτε εἰς τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν ἀτίμωσιν. Ὁ ὁμηρικὸς στίχος.

Ἀμφότερον βασιλεὺς ἀγαθὸς τ' αἰχμητῆς

δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν νέον ἱεράρχην. Καρδία πλήρης παιδικῆς ἀφελείας καὶ ἀγαθότητος, μὴ γνωρίζουσα τὰ ποταπὰ τῆς συκοφαντίας καὶ τοῦ μίσους αἰσθήματα φιλελεήμων καὶ βοηθητικὸς πρὸς πάντας, μὴ κρατῶν οὐδὲ θησαυρίζων καὶ ἓνα ὄβολόν· δυνάμενος ἐνίοτε, ὡς ἔπραξε κατὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν δύο σχολείων τῆς Ναζαρέτ, νὰ πωλήσῃ καὶ τὸ τελευταῖον τῶν πενιχρῶν του σκευῶν χάριν τῆς φιλανθρωπίας, χάριν τοῦ καθήκοντος πρὸς τοὺς ἐνδεδεῖς καὶ πενομένους, πρὸς τοὺς τυφλοὺς καὶ ἀμαθεῖς.

Οἱ Ἱεροσολυμίται καὶ ἀγαθοὶ τῆς Ναζαρέτ κάτοικοι τῶ ἀπένεμον ἀληθῆ λατρείαν καὶ θαυμασμόν, οὐδὲ ὑπῆρχε μεγαλειτέρα εὐτυχία δι' αὐτοὺς καὶ ἡδονὴ τοῦ νὰ εὐρίσκηται μετ' αὐ-

τῶν ὁ διαπρεπῆς ἱεράρχης. Χωρὶς γὰρ εἶνε ὁ Πατριάρχης τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦτο ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος τῶν ἀσεβῶν καὶ προδοτῶν καὶ ἡ ἐγγύησις τῶν ἀγαθῶν καὶ χρηστῶν.

Ὅσακις ἐνεφανίζετο πρὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ Παναγίου τάφου μὲ τὸ Αἰάντειον καὶ ὑπερμέγεθες ἀνάστημά του καὶ μὲ τὴν ἀριπρεπῆ καὶ ἀνδρικήν μορφήν του, τὰ πάντα ἐσιώπων καὶ πανταχοῦ ἐπεκράτει ἡ γνώμη του, ἣτις ἐπὶ τόσα μακρὰ ἔτη τοὺς καθωδῆγει. Χριστιανός, ἀλλὰ χριστιανὸς ὀρθόδοξος, μὴ ἐπιτρέπων γὰρ μετακινήθῃ τι τῶν πατρίων καὶ παραδεδομένων, δυνάμενος γὰρ πατάξῃ καὶ ἀποβάλλῃ τοῦ ἱεροῦ πάντα, ὃν ἤθελεν ἐννοήσῃ καὶ διανοούμενον μόνον γὰρ μετακινήσῃ τι τῶν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἄλλὰ παρὰ τὸν πλήρη ἀγαθότητος λευίτην ἴσταται ὁ ἐμπνευσμένος ρήτωρ καὶ ὁ κρατερός μαχητής.

Ρητορικῆ δονοῦσα τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν ἐκ βάθρων, δυνάμενος ἐπὶ ὥρας ἐν τῷ Πανιέρῳ τῆς Ἀναστάσεως ναῶ ἀγορεύων γὰρ προκαλῆ τὰ δάκρυα τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν θαυμασμῶν τῶν ξένων.

Τὴν ρητορικὴν του ταύτην δεινότητα ξένος ἀρχαιολόγος ἀποκαλεῖ ἐν ταῖς ἐντυπώσεσιν αὐτοῦ χρυσοστομιζουσαν καὶ ἀνταξίαν τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἡμερῶν. Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ κατέστησε τὸν Φώτιον οὐ μόνον περιφανῆ ἱεράρχην, ἀλλὰ καὶ ἄξιον τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, εἶνε ἡ ἀκατανίκητος, ἡ ἀμετάτρεπτος ἐμμονὴ καὶ μετὰ στοργῆς καὶ μένους πολεμικοῦ περιφρούρησις τῶν παραδόσεων καὶ προνομίων τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸ τούτων καὶ ζωῆν καὶ θρόνον ἱεράρχου καὶ πάσας τοῦ βίου τὰς ἀνέσεις θυσιάζει· ἀλλὰ καὶ χάριν αὐτῶν δύναται γὰρ πατάξῃ πάντα θρασὺν ἢ δειλὸν προδότην, ὡς ποτε ἔπραξεν ἐν Ἱεροσολύμοις παραμονεύσας καὶ συλλαβῶν ἰδίᾳ χειρὶ τὸν κομιστὴν προδοτικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ξένον πρόξενον ἀποστελλομένων ὑπὸ γνωστοῦ μητροπολίτου τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων. Ἡ πλήρης αὐταπαρνήσεως αὕτη πράξις του ἐπληρώθη μὲ πικρὰν ἐξορίαν αὐτοῦ εἰς Ἁγίον Σάββαν, ἵνα ἀφεθῆ ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὸν προδίδοντα μητροπολίτην. Ἐπανελθὼν καὶ πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐν ἡλικίᾳ μόλις εἴκοσι καὶ ἐννέα ἐτῶν, ἀποθανόντος τοῦ Ἱεροθέου τῷ 1883, ἐξελέγη παμφηφεὶ Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐκκλησίας οἱ διαβλέποντες ἐν τῷ Φωτίῳ τὸν ἀσπονδότερον πολέμιον κατὰ τῶν σχεδίων αὐτῶν, ἐκίνησαν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἐχάλκευσαν ψεῦδη καὶ συκοφαντίας κατ'

αὐτοῦ. Ὁ κατὰ τοῦ Φωτίου πόλεμος διεξήχθη μετὰ τόσης ἐπιμονῆς καὶ σατανικότητος, ὥστε ὀκτὼ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ κατόπιν ἀπειλητικῶν πρὸς τοὺς ἐκλεξάντας ἐκ μέρους τῶν ἰσχυόντων τηλεγραφημάτων καὶ ἐπιστολῶν κατωρθοῦτο οὐ μόνον ἡ ἀκύρωσις τῆς ἐκλογῆς, λόγῳ τῆς νεαρᾶς τοῦ Φωτίου ἡλικίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξορία αὐτοῦ εἰς τοὺς τραχεῖς τοῦ ὄρους Σινᾶ βράχους. Ἐκεῖ ἐξόριστος εὐρισκόμενος ὁ Φώτιος, χωρὶς νὰ γογγύσῃ κατ' οὐδενός, ἀτάραχος καὶ ἀσάλευτος πάντοτε μένων, ἐπεδόθη ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Σιναιίου βιβλιοθήκῃ εἰς μελέτας μακράς, παρακολουθῶν ὅμως καὶ ἐκεῖθεν τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκτοξεύων εἴτε ὑπομνήματα, εἴτε ἐπιστολάς κατὰ πάσης παραβάσεως καὶ παρανομίας Ἐκκλησιαστικῆς. Ἐἶνε ἀδύνατον ν' ἀναγνώσῃ τις περιηγήσεις ξένων εἰς Σινᾶ χωρὶς νὰ εὕρῃ σελίδας θαυμασμοῦ πρὸς τὸν Φώτιον.

Ἄγγλος ἐπισκεφθεὶς τὸ ὄρος Σινᾶ ἀποκαλεῖ εἰς τὰς ἐντυπώσεις του τὸν Φώτιον «τὸν διαπρεπέστατον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κληρικῶν». Ὄκτὼ ὀλόκληρα ἔτη ὡς ἄλλος δεσμώτης Προμηθεὺς εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ Σινᾶ, ὅτε ἐκλεγέντος Πατριάρχου τοῦ Γερασίμου, ἐπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχιγραμματεῖαν τῶν Πατριαρχείων γενόμενος καὶ πάλιν τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον τῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας καὶ ἐμβυλὼν θάρρος καὶ ζωὴν εἰς τὴν ἀπονεκρωθεῖσαν κοινότητα τοῦ Παναγίου Τάφου. Θανόντος τοῦ Γερασίμου τῷ 1897, πάντες ἐστράφησαν πρὸς τὸν Φώτιον, ἀλλ' ἀτυχῶς, τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ, διεγράφετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τοῦ καταλόγου καὶ τῇ ὑποδείξει αὐτοῦ ἐξελέγη ὁ νῦν Μακαριώτατος Ἱεροσολύμων Δαμιανός.

Ὁ Φώτιος πλὴν τριῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ὁμιλεῖ καὶ τὴν Ἀραβικὴν, ἣν καὶ φιλολογικῶς γνωρίζει. Τὴν δὲ Ρωσικὴν ὁμιλεῖ καὶ γράφει ἀπταιστως.

Ἐἶνε ἡλικίας μόλις 45 ἐτῶν, πελωρίου ἀναστήματος, ἔχει λίαν συμπαθῆ καὶ ἐκφραστικὴν μορφήν.

Ἐν Ἀθήναις εἶνε λίαν γνωστὸς καὶ ἀγαπητὸς ἔχει ἀδελφὸν ἱατρὸν ἐνταῦθα τὸν κ. Μιχαλίτσην καὶ πολλοὺς συγγενεῖς, μετὰξὺ τῶν ὁποίων στενότερον τὸν ἕφορον τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Γ. Βυζαντινόν.

Ἐἶνε τετιμημένος διὰ πολλῶν παρασῆμων ἔσχάτως δὲ ἀπενεμήθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ὁ Γερμανικὸς ταξίαρχης.